

λάφων κεφαλᾶς. Ἀπὸ τὰ στόματα δὲ τῶν ἰδανικῶν αὐτῶν ζώων ἐξηρτῶντο κρίκοι ἐκ χρυσοῦ, εἰς τοὺς ὁποίους εἶχον κρεμάσει στέμμα πομπικόν, ὠραῖστέον διαπρεπῶς μὲ χρώματα παντοδαπά. Εἰς δὲ τὴν περιφέρειαν τοῦ θόλου ὑπῆρχε θύσανος δικτυωτῆς, ἔχων εὐμεγέθεις κώδωνας διὰ ν' ἀναγγέλλεται μακρόθεν ἡ ἔλευσις τῆς ἀρμαμάξης. Ἐπὶ ἐκάστης τῶν τεσσάρων γωνιῶν τοῦ θόλου ἵστατο χρυσὴ τροπαιοφόρος Νίκη.

Ἐκαστος τῶν κίωνων τοῦ χρυσοῦ περιτύλου, τοῦ στειρίζοντος τὸν θόλον, περιετυλίσσεται ἐκ χρυσοῦ ἀκάνθου σπειροειδῶς αναδαινούσης μέχρι τοῦ ἰωνικοῦ κιονοκράνου του. Ἐντὸς δὲ τοῦ περιστύλου ὑπῆρχε δικτυων ἐνὸς δακτύλου τὸ πάχος. Πλησίον τῆς εἰσόδου ὑπῆρχον λέοντες χρυσοῖ, παραφυλάττοντες.

Παραλλήλως δὲ τοῦ θόλου, καὶ ὑποκάτωθεν τοῦ περιστύλου, εἰς τὰ πλάγια τῆς καθέδρας τῆς ἀρμαμάξης παρετίθεντο ἀνάγλυπτοι εἰκόνες τέσσαρες.

Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην παρίστατο γέγλυμμένον ἄρμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκάθητο ὁ Ἀλέξανδρος, κρατῶν διὰ τῆς χειρὸς του σκῆπτρον διαπρεπές. Πέριξ δὲ τοῦ βασιλέως μία ὑπῆρχε θεραπεία καθωπλισμένη ἐκ Μακεδόνων καὶ ἄλλη ἐκ Περσῶν μηλοφόρων (*), καὶ ἐπροπορεύοντο ὅλων τούτων ὀπλοφόροι.

Εἰς δὲ τὴν δευτέραν, τὴν ἐπὶ τὰ ὀπισθεν, παρίσαντο οἱ ἀκολουθοῦντες τὴν θεραπείαν ἐλέφαντες, κεκοσμημένοι πολεμικῶς, καὶ ἔχοντες ἀναβάτας, οἱ μὲν ἐμπρόσθιοι Ἰνδοὺς, οἱ δ' ὀπισθεν Μακεδόνας, μὲ τὴν οἰκίαν αὐτῶν στολήν.

Ἡ δὲ τρίτη εἰκὼν παρίστανεν ἵλας ἵππικόν, αἵτινες ἐμμοῦντο τὰς εἰς τὰς παρατάξεις συναθροίσεις των.

Ἡ δὲ τετάρτη παρίστανε ναὺς ἐτοιμους πρὸς ναυμαχίαν.

Εἰς τὴν παροῦσαν εἰκονογραφίαν ἡ πρώτη καὶ ἡ τελευταία φαίνονται μόνον, ὡς ἐκ τῆς θέσεως τῆς ἀρμαμάξης.

Ἐπάνωθεν τοῦ θόλου ὑπῆρχεν ἐστρωμένον ὑπαίθριον φοινικοβαφὲς ὑφασμα, καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς κορυφῆς αὐτοῦ χρυσοῦς στέφανος ἐλαίας εὐμεγέθης. Ἐπὶ τούτου ὁ ἥλιος, ῥίπτων τὰς ἀκτῖνας του, ἔκαμνε τὴν λάμψιν τοῦ ἀποστίλθουσας καὶ σειομένην ὥστε μακρόθεν τὸ φαινόμενον ὁμοιάζε μὲ ἀστραπὴν.

Ἡ δὲ καθέδρα ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑψοῦτο τοῦ θόλου τὸ περιστύλον, εἶχε δύο ἄξονας, πέριξ τῶν ὁποίων ἐκυλινδρῶντο τροχοὶ τέσσαρες Περσικῆς κατασκευῆς. Καὶ τὰ μὲν πέρατα τῶν ἄξόνων, τὰ ἐξέχοντα, ἦσαν ἐκ χρυσοῦ, καὶ παρίστανον λέοντος κεφαλὴν, κρατοῦσαν λόγχην εἰς τὸ στόμα· τὰ πλάγια δὲ καὶ αἱ κνημίδες τῶν τροχῶν αὐτῶν ἦσαν κατακεχυρωμέναι· τὸ δὲ μέρος τὸ προσπίπτον εἰς τὸ ἔδαφος ἦτο σιδηρεῖον. Εἶχον πρὸς τούτοις φροντίσει ὥστε κατὰ τοὺς σεισμοὺς καὶ τοὺς ἀνωμάλους τόπους νὰ ἦναι ἀσάλευτος ὁ θόλος.

Τέσσαρες ἦσαν οἱ ῥυμοὶ (τιμώνια), καὶ εἰς ἕκαστον αὐτῶν εἶχον ζεύξει τέσσαρας στίχους ζευγῶν, συγκατεμένου ἐκάστου στοίχου ἐκ τεσσάρων ἡμίονων ὥστε ἅπαντες οἱ σύροντες τὴν ἀρμαμάξιν ἡμίονοι, ἦσαν ἐξήκοντα καὶ τέσσαρες, ἐξαίρετοι ὄντες διὰ τὴν ῥωμαλαίον

τίτα καὶ τὸ ὠραῖον ἀνάστημα. Ἐκαστος δὲ τούτων ἦτο στεφανωμένος μὲ χρυσομένον στέφανον, καὶ παρ' ἐκατέραν τῶν σιαγόνων εἶχεν ἐξηρτημένον κώδωνα χρυσοῦν· περὶ δὲ τοὺς τραχήλους των περιδέραια λιθοκόλλητα.

Ἡ μὲν λοιπὸν ἀρμαμάξιν τοιαύτην κατασκευὴν εἶχε, πλην, διὰ τῆς ὁράσεως μάλλον, παρὰ διὰ τῆς ἀπαγγελίας, μεγαλοπρεπεστέρα φαινόμενη, ἐπεσπᾶτο πολλοὺς θεωροῦς, διὰ τῆς περιβολῆς τῆς φήμης της. Ἐπειδὴ τὴν προαπαντοῦσαν πανδημίαν οἱ ἐξερχόμενοι ἐκ τῶν πόλεων, εἰς τὰς ὁποίας ἤθελον τὴν ὑπάγει, καὶ πάλιν τὴν προέπειπον, μὴ χορταίνοντες ἀπὸ τὴν ἐκ τῆς θεωρίας τέρψιν. Προηγούντο δὲ καὶ παρηκολούθουν τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐτήν, ἐκτὸς τῶν στρατιωτῶν, καὶ πλήθος ὁδοποιῶν καὶ τεχνιτῶν, ἔχοντες δηλ. ἔργον νὰ ἀφαιρῶσι τὰ προστυχόντα καὶ νὰ ἱσάζωσι τὰ κοιλώματα τοῦ δρόμου της.

Καὶ ὁ μὲν Ἀρριδαῖος, σχεδὸν δύο ἔτη καταναλώσας διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τούτων ὅλων, ἀπεκόμισε τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Αἴγυπτον. Ὁ δὲ Πτολεμαῖος, ἵνα τιμῇ τὸν Ἀλέξανδρον, προαπήντησεν αὐτὸν μέχρι τῆς Συρίας, ὅπου παραλαβὼν τὸ σῶμά του, τὰ μέγιστα τὸ περιεποιήθη. Καὶ ἔκρινε καλὸν νὰ μὴ τὸ φέρουν εἰς τὸν Ἀμμωνα ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἀλλὰ νὰ τὸ ἀποθέσουν εἰς τὴν ὑπ' ἐκείνου ἐκτισμένην πόλιν, τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἥτις ἦτο σχεδὸν-σχεδὸν ἡ ἐπιφανεστάτη πόλις τῆς Οἰκουμένης.

Κατεσκευάσατε λοιπὸν τέμενος, τοῦ ὁποίου τὸ μέγεθος καὶ ἡ κατασκευὴ ἤρμοζον εἰς τὴν ὠραίαν δόξαν τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἐντὸς δὲ τούτου τοῦ τέμενους ἐκήδευσεν αὐτὸν, καὶ μὲ θυσίαις ἡρωϊκάς καὶ ἀγῶνας μεγαλοπρεπεῖς τὸν ἐτίμησεν.

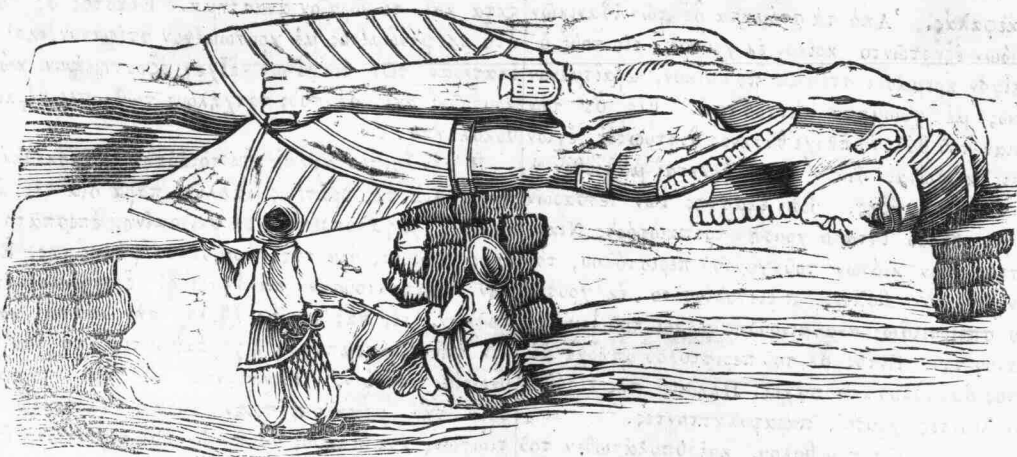
Π. Η.

ΚΟΛΟΣΣΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΤΡΙΟΥ.

Ὁ τὸν Νεῖλον διαπλέων ἐμπροσθεν τοῦ παλαιοῦ Καίρου, διέρχεται πολλὰ πλησίον τῆς νοτίου ἄκρας τῆς νήσου Ραουδάς, ἣν οἱ Γάλλοι, κατὰ τὴν εἰς Αἴγυπτον κυριαρχίαν των, εἶχον ἐνώσει διὰ γέφυρας, μετὰ τοῦ παλαιοῦ Καίρου. Ἡ γέφυρα αὕτη, ἐξχαφανθίσα, δὲν ἄφησεν οὐδὲν ἄλλο ἔχνος, παρὰ τὴν θέσιν, ὅπου ἔκειτο ἡ πρώτη της ἀψίς, ἐπεριδομένη εἰς τὰ ἀρχαῖα κτιστὰ κατασκευάσματα τοῦ Νειλομέτρου. Ἐπὶ δὲ τῆς ἄλλης ὀχθῆς, εἶναι κτισμένη ἡ Γίξελ, πόλις ἀπέχουσα δύο λεύγας περίπου ἀπὸ τὰς Πυραμίδας, καὶ ἀποτελοῦσα τὸ ἀρκτικὸν μέρος τοῦ περιβόλου τῆς ἀρχαίας Μέμφεως. Ἡ δὲ Σακκάρα, ἡ τὸ νότον ἀποτελοῦσα, εἶναι περίφημος διὰ τοὺς τάφους τῶν Μουμιῶν, καὶ δείχνει εἰς τοὺς μεταγενεστέρους τὴν Νεκρόπολιν τῶν Μεμφιτῶν.

Ἀκολουθῶν δὲ διὰ ξηρᾶς τὴν κτιστὴν ὁδὸν, τὴν παρατεινομένην κατὰ τὸ μήκος τοῦ ποταμοῦ, καὶ διερχομένην διὰ πολλῶν μικρῶν χωριδίων, ἀπὸ φοινίκας καταφύτων, ἔρχεται εἰς τὸ χωρίον Βεδρεχέιν. Προχωρῶν δὲ περαιτέρω, παρατηρεῖ εὐθὺς, ὅτι πατεῖ μεγάλου ἄστεως ἀρχαῖον ἔδαφος, πλήρους ἀπὸ γρανίτας ἀκατεργάστους, καὶ θαύσματα κίωνων διασκορπι-

(*) Σωματοφόλακες, ἔχοντες εἰς τὰς λόγχας των χρυσὰ σφαιρώματα εἰς σχῆμα μήλων.

ΚΟΛΟΣΣΟΣ ΤΟΥ ΣΕΣΩΣΤΡΙΟΥ.

σμένα εις τὴν πεδιάδα. Εἰς ἕκαστον θῆμα, ὁ ποῦς αὐτοῦ προσκρούει εἰς τὰ θραύσματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα διασχίζουν τὸ ἔδαφος, καὶ διέρχονται διὰ τῆς ἄμμου, ἣτις περικαλύπτει τὰ ἐπισημότερα μνημεῖα τοῦ ἀπεράντου αὐτοῦ ἄστεως, καὶ μετ' ὀλίγον ἴσως, θέλει καλύπτει ἐντελῶς καὶ τὰ μόνα διακριτικὰ γνωρίσματα.

Μεταξὺ τοῦ Βεδρεχέιν καὶ ἐτέρου χωρίου, Μιτ-Ρα-χινέχ ὠνομασμένου, ὑφύονται δύο λόφοι ἐπιμήκεις καὶ παράλληλοι, προκύψαντες πιθανῶς ἀπὸ τὰ ἐρείπια μεγάλου περιτειχίσματος, συνισταμένου ἐξ ὠμῶν πλίνθων, αἵτινες ὁμοιάζουν μὲ τὰς ἀπαντωμένας εἰς πολλὰ ἄλλα ἐρείπια, καὶ τῶν ὁποίων τὸ μὲν μήκος εἶναι 0,35. τὸ δὲ πλάτος 0,18, καὶ τὸ πάχος 0,10 τοῦ Γαλ. μέτρου. Ἐκάστη δὲ αὐτῶν φέρει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἔντυπον ἱερογλυφικὸν κόσμημα.

Ἐντὸς τοῦ περιτειχίσματος αὐτοῦ εὐρίσκεται ὁ μεγαλοπρεπὴς κολοσσός, ὃν ἐξέχουσεν ὁ διὰ πολλῶν ἔνεκεν ἀνακαλύψων, οὐδὲν ἥττον ἀξιολόγων, φημιζόμενος Κ. Καβιλλίας.

Τὸ γιγάντειον τοῦτο ἀγαλμα εἶναι ἐν τῶν ὥραιότερων τεμαχίων τῆς Αἰγυπτίας τέχνης, κατασκευασθὲν ἐξ ὥραιότατου τιτανώδους λίθου, καὶ, μόλας τὰς ἐγκολλήσεις, διατηροῦν εἰσέτι τὴν στιλβηδόνα, τὴν, ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ, εἰς τὰ ἔργα τῆς γλυπτικῆς εὐρισκομένην. Ἀξιοσημείωτοι δὲ προσέτι εἶναι τοῦ σώματος ὅλου, ἐκτὸς τῶν τεθραυσμένων του κνημῶν, αἱ ὑπάρχουσαι κομφαὶ καὶ ἀκριβεῖς ἀναλογίαι.

Καὶ τὸ μὲν πρόσωπον αὐτοῦ, προφυλασσόμενον, εἰς τὴν κλίσιν ταύτην, διὰ τοῦ ὑψηλοῦ σκουφώματος τῆς κεφαλῆς, διατηρήθη ἄθικτον, καὶ εἶναι λαμπρὰς ἐργασίας· ἡ δὲ παράστασις αὐτῇ, ἡ συχνάκις ἀπαντωμένη εἰς τοὺς κυριωτέρους ναοὺς τοῦ βασιλείας, ἐπεκράτει 1565 ἔτη πρὸ τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς. Πιστοτάτην δ' ὁμοιότητα τοῦ Σεσώστριος κέκτηται, ἀλλ' ἐν φυσικῷ μεγέθει, καὶ τὸ μουσεῖον τοῦ Τουρίνου. Ἐπὶ τοῦ θραχίονος, ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τῆς ζώνης φέρει περικόσμημα, δηλοῦν τὸ ὄνομά του.

Ὁ Κ. Καβιλλίας ἐφρόντισε νὰ τεθῇ τὸ ἔμπροσθεν τοῦ κολοσσοῦ ἑστραμμένον πρὸς τὴν γῆν, ὡς δείκνυται ἐν τῇ παρούσῃ εἰκονογραφίᾳ, θέλων νὰ τὸν προφυλάξῃ ἀπὸ τοὺς ἀκροτηριασμοὺς, τοὺς ὁποίους οἱ Ἀραβες ἐπι-

φέρουν γενικῶς εἰς ὅλας τὰς ἀνθρωπίνους μορφάς. Ἐφρόντισεν ἐπίσης νὰ τεθῇ ἐπὶ τριῶν κτιστῶν τειχισμάτων, ὧν τὸ μὲν ὑπὸ τὸ μέσον, τὰ δὲ ὑπὸ τὰ ἄκρα, ἐκάτερον, ἐτοποθέτησεν.

Ὁ κολοσσός, πλησίον τοῦ ὁποίου ὑπάρχουν μεγάλαι ὑποικοδομαὶ ἐκ τιτανώδων λίθων, ἦτο, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, θεμένος ἔμπροσθεν μεγάλης πύλης, καὶ ἔπρεπε νὰ κρατῇ τὸ μετέωρον αὐτῆς.

Εἰς μικρὰν δὲ τινα ἀπόστασιν ἐντεῦθεν, μεταξὺ τῶν φοινικιῶν, φθίνεται, διὰ φράκτου φυσικοῦ περιφραγμένον, καλύβιον, τὸ ὅποιον ὑπῆρξε διαμονὴ τοῦ Κ. Καβιλλίας, κατὰ τὰς εἰς τὰ ἐρείπια ἐρεύνας του, καὶ τὸ ὅποιον ἤδη κατέχεται ὑπὸ τινος Ἀρχος, διορισθέντος φύλακος καὶ ξεναγοῦ τοῦ μονολίθου. Ἡ συνοδία του εἶναι εὐάρεστο· καθότι συνειθίζει νὰ προηγῆται μὲ μίαν γαβάθαν εἰς τὴν χεῖρα, πλήρη γάλακτος, ἡ δροσεροῦ ὕδατος, καὶ ὡς ἐκ τούτου, ὁ καύσων τοῦ Ἡλίου, καὶ ὁ μακρὸς, κατὰ τι, δρόμος τοῦ περάματος καθίσταται ἡδονικός. Πάντοτε δὲ, ὅσάκις ἂν ἐρωτηθῇ περὶ τοῦ πρῶν οἰκιστοῦ τοῦ καλύβιου, ἀποκρίνεται μὲ τοιαύτας λέξεις. « Ἐλ καπιτὰν ἐφφέντη κεμπὶρ σεϊτάν. » (ὁ πρῶτος ἐφφέντης εἶναι ἕνας μέγας σοφός, ἕνας μάγος).

Εἰς ἀπόστασιν τινὰ μακρὰν τοῦ κολοσσοῦ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄζωνος, ὑπάρχουν ἀκόμη μικραὶ στήλαι τοῦ αὐτοῦ Φαραῶνος, ἐκ γρανίτου ῥοδοχρόου, ἀλλ' εἰς ἀθλιεστάτην κατάστασιν.

Πρὸς βορρᾶν δὲ τοῦ κολοσσοῦ ὑπῆρχε τέμενος ἐκ λευκοῦ τιτανώδους λίθου, ἀφιερωμένον εἰς τὴν Αἰγυπτίαν Ἀφροδίτην ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ῥαμσή· ἐξῶθεν δὲ τοῦ μεγάλου περιτειχίσματος, πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευράν, ὑπάρχουν τὰ ἔχνη ἐτέρου τέμενους μὲ παραστάδας, ἐκ γρανίτου ῥοδοχρόου, κειμένας κατὰ σειράν. Τὸ δεῦτερον τέμενος αὐτὸ ἦτον ἀφιερωμένον εἰς τὸν Ἡρακλεῖον καὶ Ἀφροδίτην, τὰς δύο μεγάλας θεότητας τῆς Μέμφεως.

Π. Η.